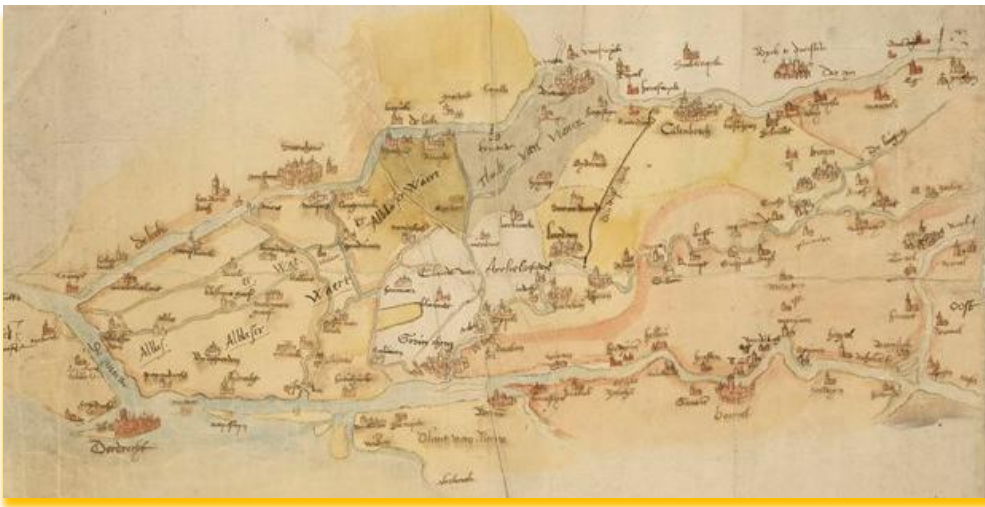

AANLEIDING

Op 31 maart 1277 erkent Graaf Floris V, Graaf van Holland, een ringdijk om de Alblasserwaard. De ontginning van het gebied is dan volbracht en het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard zorgt voor het gezamenlijke beheer van de buitendijk.

In 2027 is dat 750 jaar geleden, een goede gelegenheid om te herdenken en om te vieren. Want dit feit vormt de basis van het bestaansrecht van de welvarende streek de Alblasserwaard. Waar de bevolking gedurende al die tijd heeft laten zien niet te willen wijken voor de talloze keren dat het water dreigde en over de landerijen en dorpen vloeiende. Ondanks de hierdoor ontstane rampspoed en de tot armoede leidende ziekten onder mens en dier en oorlogen en plunderingen, bleef de bevolking standhouden. Trouw aan hun geboortestreek. Volharden is een mooie eigenschap van de bevolking van het gebied.

Kaart van de Alblasserwaard in de 16^e eeuw.

1. SAMENVATTING EN INHOUD

De Alblasserwaard is een door het water omringde streek in het zuidoosten van Zuid-Holland. Het gebied ligt deels lager dan het NAP en loopt naar het oosten toe in hoogteligging op. Het gebied heeft in de loop van de tijd talrijke keren (het aantal van 33 wordt als getal aangehouden) onder water gestaan en is vele malen meer door het water bedreigd. Enerzijds vanuit het binnenland door uit de Alpen aanstromend smeltwater van sneeuw en ijs en anderzijds door zware stormen opgedreven vloedgolven, terwijl er ook meerdere keren sprake was van het bewust onder water zetten bij militaire inundaties.

Dat water heeft het leven en het bestaan in de Alblasserwaard bepaald en de bewoners 'gemaakt'. Hun vertrouwen in de toekomst bleek het altijd weer te winnen van de door het water ontstane angst, zorgen en armoede. Het hoofd boven water houden speelde hier letterlijk. En als de Alblasserwaard wordt genoemd, hoort ook de Vijfheerenlanden hierbij. Eeuwenlang vormden de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden een geografische eenheid, die intussen bestuurlijk werd veranderd.

Andere streken die een aanvullende rol hebben gespeeld waren, hoewel gescheiden door respectievelijk de Lek en de Merwede, de Krimpenerwaard en de in de 15^e eeuw verloren gegane Grote of Zuid-Hollandse Waard. Ten laatste, maar niet ten leste, moet het belang van de stad Dordrecht hier worden genoemd. Adellijke bewoners van deze van oorsprong zeehaven van Holland, hadden veelal de dorpen in de Alblasserwaard in eigendom.

Dit plan van uitvoering bevat een aantal op zichzelf staande onderdelen, die samen een totaaloverzicht vormen. Een uitvoeringsplan, dat een dynamisch document is, dat op basis van de verdere voortgang, ontwikkelingen en mogelijkheden van de herdenkingen van 750 jaar Alblasserwaard kan en zal worden bijgewerkt.

1	SAMENVATTING EN INHOUD	Inhoudsopgave, voorzien van korte samenvattende tekst.
2	UITGANGSPUNT EN START	De eerste ontwikkelingen, zoals die tot nu toe hebben plaatsgevonden.
3	BIOGRAFIE VAN DE ALBLASSERWAARD	Het verhaal over wie of wat de Alblasserwaard is.
4	PROGRAMMA VAN ACTIVITEITEN	Ingediende projecten en ideeën voor activiteiten.
5	DE PROJCTEN	De door derden aangedragen ideeën, zoals die door de indieners gaan worden uitgevoerd.
6	FINANCIERING	De kosten en de bekostigingsmogelijkheden hiervan.
7	TIJDPLANNING	Planning in de tijd van voorbereiding en uitvoering.
8	PUBLICITEITSPLAN	Het informeren van het publiek en alle betrokkenen. Het gaat dan vooral om het interesse kweken.
9	OVERIG	Enkele overige en wellicht nog te realiseren punten.

Aan dit Plan van Uitvoering zijn drie bijlagen gevoegd, die ook op zichzelf staan.

2. UITGANGSPUNT EN START

Op 12 november 2024 is de notariële akte gepasseerd tot het oprichten van de Stichting Alblasserwaard750. Het hierbij betrokken bestuur is vervolgens aan de slag gegaan om bekendheid te geven aan het voornemen van herdenking in 2027. Na een startperiode van eerste voorbereiding is enkele malen een oproep uitgegaan, waarin iedereen werd verzocht om naar behoefte projecten, activiteiten en andere vormen van uitvoeringen die hierbij van toepassing zouden kunnen zijn aan te reiken. Intussen heeft drie keer een plenair overleg plaatsgevonden, waarbij telkens een groot aantal betrokken belangstellenden aanwezig was. Dit gebeurde achtereenvolgens in Kinderdijk, in Ottoland en in Noordeloos. Daarnaast vonden er met regelmaat in- en externe gesprekken plaats. Het bestuur is vele keren bijeengeweeest. In zijn totaal of zo nodig en wenselijk in kleinere samenstelling, als de inhoud van hetgeen aan de orde was daar aanleiding toe gaf.

Al direct in november 2024 is een plan van aanpak samengesteld en gepresenteerd. Intussen is ruim een jaar verstreken, waarbij het nodige is gepasseerd. Op dit moment blijkt er behoefte aan een volgend document, waarin de uitvoering van de gebeurtenissen centraal staat. Er moet steeds meer naar buiten getreden om betrokkenen en toekomstig publiek enthousiast te houden. Ook is op onderdelen behoefte aan meer duidelijkheid. De tijd schrijdt voort en er moet nog veel gebeuren willen de herdenkingen en vieringen op een passende wijze kunnen plaatsvinden. Juist ook omdat er andere instellingen bij betrokken zijn, onder andere inzake regelgeving en vergunningen en de financiering.

Waardhuis en Waardsluis aan de Lek: Jan Weissenbruch 1854.

Doorbraak in 1820.

1. BIOGRAFIE VAN DE ALBLASSERWAARD (ZIE BIJLAGE 1)

Het levensverhaal van het landschap van de Alblasserwaard is nooit af... Dit gebied heeft een eigen karakter, een eigen ritme en een eigen geheugen. Een gebied dat bestaat uit weilanden, molens en dijken. Een zichtbare laag waar een heel oud verhaal onder schuilgaat. Het is een landschap dat is geboren uit veenmoeras en vervolgens zo'n tien eeuwen terug is gevormd door mensenhanden en dat sindsdien voortdurend in beweging blijft. Deze biografie volgt de Alblasserwaard als een mens: van haar vroegste jeugd tot haar toekomstverwachtingen. Een levensverhaal waarin vallen en opstaan elkaar afwisselen. Een verhaal van strijd en veerkracht, met een ongekend aanpassingsvermogen en bewonderingswaardige doorzettingskracht. Dit verhaal treft u aan als bijlage 1 bij dit plan en het verhaal is qua tijdsverloop verdeeld in:

• De jeugd van het landschap – vroegste geschiedenis	tot ± 5500 v.Chr.
• Ontwaken: de eerste structuren ontstaan	Romeinse tijd – 13 ^e eeuw
• De officiële geboorte van de Alblasserwaard	1277
• Het water leren beheersen	11 ^e – 17 ^e eeuw
• Groei en ondernemerschap	De Gouden Eeuw
• De moderne tijd breekt aan	19 ^e – begin 20 ^e eeuw
• Wederopbouw en vooruitgang	1945 – 1987
• Een gebied in verandering	2000 – heden
• Opnieuw leren leven met het water	De toekomst

2. PROGRAMMA VAN ACTIVITEITEN (ZIE BIJLAGE 2)

In de uitnodigingen en oproepen voor het indienen van projecten en activiteiten is gewerkt met uiterste data, waarvoor een en ander ingediend en/of bekend zou moeten zijn. Die data zijn al geruime tijd verstreken, maar er komen nog steeds ideeën binnen. Vervolgens is alles dat is ingediend op een groslijst geplaatst. Deze is enkele keren door het bestuur gezien en besproken. Hierbij zijn diverse uiteenlopende zaken aan de orde geweest, onder meer om gelijksoortige activiteiten in beeld te krijgen, welke mogelijkheden tot combinatie en er is gesproken over de praktisch uitvoerbaarheid. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de lijst, die als bijlage 2 is opgenomen. Dit is een verkorte lijst van ingediende projecten, waarvan de erop voorkomende projecten elk nog afzonderlijk in beeld moeten komen. In veel gevallen zal dit weinig tijd en energie kosten, mits de uitvoerbaarheid en financiering rond is.

Voor de duidelijkheid is het goed om hier nog eens nadrukkelijk op te merken dat het primair de bedoeling is dat het bestuur de totale regie in handen heeft en alleen waar dit nodig is de activiteiten door middel van geld of anderszins met voorzieningen en materialen wil proberen te faciliteren. Alleen dan kan er een eenduidige en kwalitatief hoogwaardige uitstraling van de verschillende activiteiten worden verkregen.

Een punt van aandacht is de in een aantal gevallen zeker van belang zijnde vergunningen en mogelijk zelfs het verkrijgen van ambtelijke ondersteuning vanuit gemeenten of andere (overheid)instellingen. De gemeente Molenlanden heeft toegezegd hierin een trekkersrol te willen vervullen.

Geknotte wilgen in het buitengebied.

Een uiterwaard als waterberging.

3. DE PROJECTEN (ZIE BIJLAGE 2)

De ruim 65 op de lijst voorkomende projecten en activiteiten zijn ingediend door uiteenlopende partijen, die actief zijn in verscheidene branches en elk vanuit hun eigen achtergronden. Het valt op dat er sprake is van een grote variëteit, van vrij eenvoudige activiteiten tot zaken die een grote en breedschalige aanpak vergen. Er zijn ook op zichzelf staande zaken, die door eenzelfde deelnemer zijn ingediend. Korthedshalve wordt voor een overzicht van de deelnemers verwezen naar het projectenoverzicht. Ook in dit kader is de regiefunctie door het stichtingsbestuur belangrijk.

4. FINANCIERING (ZIE BIJLAGE 3)

In de hedendaagse economische samenleving kost vrijwel elk handelen geld. Het is goed om bij de financiering een onderscheid te maken tussen enerzijds de organisatiekosten: bestuurskosten, organisatiekosten, vergunningen, verzekering en veiligheid en eventuele andere totaalkosten. Anderzijds zijn er de kosten voor de realisatie van de uitvoering van herdenkingsactiviteiten door de deelnemers, die projectplannen hebben ingediend. Voor de organisatiekosten kan voorlopig een beroep worden gedaan op een regionaal fonds, zodat deze kosten - mits ze laag kunnen worden gehouden - gedekt zijn.

Bij het indienen van de projecten hebben de deelnemers de gelegenheid gehad aan te geven welke kosten er te verwachten zijn. Hierbij is weer een onderscheid te maken. Zo zijn er door de uitvoerende(n) zelf te financieren activiteiten en de eventueel ten laste van de stichting blijvende kosten. In een aantal gevallen is geen bedrag genoemd. In dat geval wordt ervan uitgegaan dat van de stichting geen bijdrage wordt verwacht.

Bij de ingediende formulieren waar wel een externe bijdrage is aangegeven is sprake van een grote diversiteit in voorbereiding en uitvoering en daardoor ook in omvang van het benodigde geld.

Land van Arkel 1709.

Als bijlage 3 is een algemene en nog te beoordelen en hopelijk aan te vullen en/of aan te passen groslijst bijgevoegd. In een aantal gevallen vallen daarop genoemde geldschietters af vanwege de door hen gehanteerde doelstellingen of beperkende voorwaarden.

Het is belangrijk dat vooraf goed wordt ingeschat wat aan wie er externe financiering gaat worden gevraagd. Dit kan variëren van eenvoudig vooronderzoek op internet tot het hebben van contact en voorbespreking, dat overigens intensieve vormen kan aannemen.

Bij de financiering is het ook belangrijk dat geen van de betrokken partijen (de deelnemers) zich achtergesteld gaat voelen. Specifieke aandacht vergen de projecten die relatief veel kosten met zich meebrengen en juist door de hoogte van de benodigde extern te financieren bedrag geen doorgang zouden kunnen vinden.

Tenslotte kan worden genoemd dat het in overweging kan worden genomen voor de kleinere activiteiten per activiteit een vast bedrag als bijdrage beschikbaar te stellen. Dit moet dan echter wel geheel passen in het totale financiële plaatje.

Het is overigens gewenst dat voorafgaand aan door individuele deelnemers zelf aan te vragen financiering eerst goede afstemming met het bestuur van de Stichting Alblasserwaard750 plaatsvindt. Het gezamenlijk indienen van aanvragen kan namelijk in bepaalde gevallen een grotere kans van het toekennen van bijdragen hebben.

5. TIJDPLANNING

De aanvang van de herdenking zal zoals is afgesproken op of rond 31 maart 2027 plaatsvinden. Op 31 maart 1277 verrichte Floris V het te herdenken feit, dus is 31 maart 2027 een mooi moment. Gedacht wordt aan afronding van de activiteiten rond Open Monumentendag; in elk geval uiterlijk oktober 2027.

Dit onderdeel bestaat uit twee tijdlijnen. Een van de voorbereiding tot aan 31 maart 2027 en een van de achterenvolgende herdenkingsactiviteiten zelf, tussen 31 maart en oktober 2027. In het projectenoverzicht, dat als bijlage 3 hierbij gaat is hiervoor al een eerste aanzet gegeven.

Uiteraard hebben beide tijdlijnen (die van voorbereiding en die van uitvoering) alles met elkaar te maken, omdat er onwillekeurig vanuit de herdenkingsdata uiterste data voor de voorbereiding naar voren komen. Omdat een aantal zaken nog nader besproken en afgesproken wordt hier op dit moment volstaan met een grove tijdlijn van de voorbereiding, die in de loop van de komende maanden verder concreet wordt gemaakt. Een van de eerste activiteiten in 2026 is het vaststellen van een meer definitief programma (welke projecten gaan zeker door en waarvoor moet eerst externe financiering worden gevonden), die weer een basis zal vormen voor een volgende tijdlijn.

In de eerstkomende bestuursvergadering zal daaraan moeten worden gewerkt en direct aansluitend is het samenstellen van een financieringsteam wenselijk, want zonder geld kunnen we weinig.

Daarop aansluitend is een publiciteitsteam gewenst, eventueel een communicatieteam en zijn er gedachten over uitbreiding van het bestuur, die uitwerking vergen.

Een goede tijdlijn met concrete data is ook van belang om aan te geven dat wij als bestuur de regie van de activiteiten in de hand hebben en waar dit nodig is ook zorgen voor het faciliteren. Het is dus wenselijk dat een en ander op korte termijn duidelijk wordt.

Onbekende tekening.

Doorbraak bij Sluis in 1820.

6. PUBLICITEIT

Publiciteit geven aan iets heeft - ook hier - een meerledig doel. Het informeert het publiek, zodat iedereen weet (kan weten) wat er staat te gebeuren, maar zeker zo belangrijk is het interne doel: enerzijds alle uitvoerenden enthousiast houden en anderszins sponsors, en subsidiënten bekendheid geven, waardoor deze in

te toekomst meer aan de weg kunnen timmeren. Dus feitelijk uitvoerenden en geldgevers de waardering geven die ze verdienen.

Een moeilijkheid hierbij is dat de vormen van publiciteit en momenten dat deze moet plaatsvinden vooral ook afhankelijk zijn van de gebeurtenissen en voortgang.

Om de regie goed in eigen beheer te kunnen houden is het belangrijk dat de samenstelling of tenminste de aansturing geheel in eigen hand te houden. Zo wordt de juiste informatie op het goede - meest effectieve - moment naar buiten gebracht.

De middelen, die in dit geval bruikbaar zijn, zowel in digitale als in fysieke vorm kunnen worden onderscheiden in:

Uitvoering	Wanneer	Opmerkingen
Persbericht	Bij alle daarvoor in aanmerking komende 'nieuws' feiten naar de media	Zelf een bericht maken, liefst met afbeelding; dan betreffende media uitnodiging tot het opvragen van meer informatie en/of een interview. Actuele perslijst is er.
Flyer	Bij belangrijkste zaken	Eventueel per periode met elkaar combineren en op gerichte plaatsen laten neerleggen door vrijwilligers. Ook de moeten telkens naar de media gestuurd.
Affiche	Bij de grootste activiteiten + tentoonstellingen	Bezorgen op daartoe in aanmerking komende plaatsen. Door altijd het logo en een vaste opstelling te hanteren ontstaat er herkenbaarheid.
Interview	Belangrijke activiteiten	Nader uit te werken met inschakeling van vrijwilligers
Sociale media	Continue berichtgeving	Vrijwilligers zoeken, die dit gaan verzorgen.
Advertenties	Alleen in voorkomende gevallen	Met sponsoring van de plaatsingskosten. Ook kan worden gedacht worden aan een eigen eenmalig magazin, een special of het meesturen van flyers met de kranten.
Website	Vrij constant bijhouden	Assistentie voor Annemarie vinden.
Radio en tv	Bij belangrijkste zaken	Eventueel per periode met elkaar combineren en op gerichte plaatsen laten neerleggen door vrijwilligers
Spandoek	Enkele per plaats en eventueel bij activiteiten	Sponsoring en vrijwilligers. Veel dorpen hebben hier vaste plaatsen voor.
Vlag	Verkoop in het hele gebied	Eerst peilen en dan offertes vragen. De bedoeling is dat 'iedereen' gaat vlaggen.

Persberichten en andere daarvoor in aanmerking komende informatie is ook belangrijk voor iedereen die bij het totale project is betrokken. Een brede verspreiding is daarom wenselijk. Wellicht kan dit door vermelding van de persinformatie in een nog te ontwikkelen nieuwsbrief, die met de nodige frequentie digitaal gaat worden verspreid.

Uitgangspunt vanaf 1 januari 2026 is dat elke maand een persbericht uitgaat en elke maand ook een nieuwsbrief. Over vorm en inhoud wordt nog gesproken.

In 1953 stroomde de Alblasserwaard opnieuw onder water. Bij Papendrecht en Sliedrecht waren er gaten in de dijk geslagen.

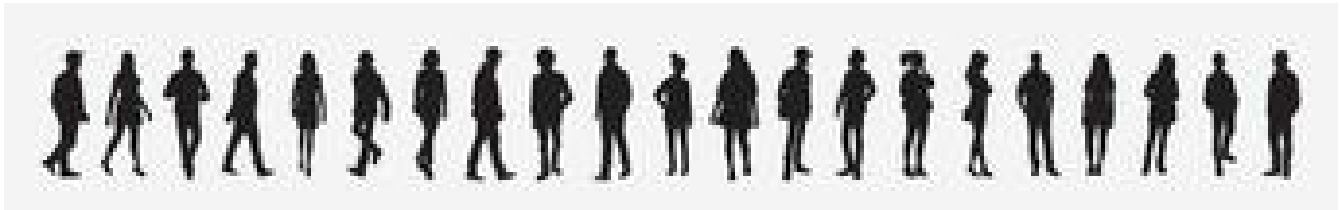
7. OVERIG

Dit onderdeel is bedoeld voor en noteren van aandachtspunten en dergelijken:

1. De mogelijkheid onderzoeken om een projectleider aan te trekken en de financiering hiervoor realiseren (bijvoorbeeld een stagiaire van Avans of Hogeschool Rotterdam richting toerisme); hiervoor wel een eisenpakket opstellen, waarin 'gevoel met de Alblasserwaard' nadrukkelijk aandacht krijgt.
2. Het opstellen van een perslijst van media en andere 'pers'adressen.
3. Vrijwilligers zoeken voor sociale media.
4. Opzet e.d. van een eigen nieuwsbrief optimaliseren.

IDEE:

afsluiten met aantal silhouettekeningentjes van een aantal (van de) activiteiten, waarvan we vermoeden dat die kunnen worden gerealiseerd of doorgaan...

HG, 15.01.2026 – Dick de Jong

DJ | ALBLASSERWAARD750 | ONDER HANDEN | PLAN DECEMBER